

JAARVERSLAG 2021

Pensioenfederatie

De Pensioenfederatie is de overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen. Zij vertegenwoordigt namens 189 pensioenfondsen de belangen van:

- 5,9 miljoen deelnemers
- 3,6 miljoen gepensioneerden
- 9,7 miljoen gewezen deelnemers.

Het overgrote deel van alle werkenden is aangesloten bij een collectief pensioenfonds. De pensioenfondsen van de Pensioenfederatie beheren samen circa 1.700 miljard euro.
(Cijfers per 31-12-2020)

Contactinformatie

Prinses Margrietplantsoen 90
2595 BR Den Haag
Postbus 93158
2509 AD Den Haag
T + 31 (0)70 76 20 220
info@pensioenfederatie.nl
www.pensioenfederatie.nl

© Overname van tekst(delen) uit deze uitgave is mogelijk na toestemming van de Pensioenfederatie. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Pensioenfederatie,
Den Haag, juni 2022

INHOUDSOPGAVE

4	Leeswijzer
5	Voorwoord
7	Onze resultaten 2021: • Versterken pensioenstelsel
12	• Vormgeven robuuste digitale infrastructuur
14	• Vernieuwen dienstverlening
16	• Organiseren innoverend vermogen
19	• Vergroten maatschappelijke rol
22	De Vereniging Pensioenfederatie: • Taken van de vereniging
23	• Vergroten van de slagkracht van de vereniging
24	• Inrichting van de vereniging
35	Financieel verslag

LEESWIJZER

De Meerjarenagenda en de vijf daarin vastgelegde strategische opgaven vormen de basis voor het handelen en de activiteiten van de Pensioenfederatie.

De vijf paragrafen van hoofdstuk 1 zoomen in op de belangrijkste resultaten die op elk van de strategische opgaven zijn behaald.

Hoofdstuk 2 gaat in op de Pensioenfederatie als vereniging. Aan bod komen zowel de verenigingstaken (paragraaf 2.1), de activiteiten rond het vergroten van de slagkracht van de vereniging (paragraaf 2.2.) als de inrichting van de vereniging (paragraaf 2.3). Hoofdstuk 3 bevat het financiële verslag.

VOORWOORD

Sinds 21 september 2021 ben ik enthousiast aan de slag gegaan als voorzitter van de Pensioenfederatie. Ik ben op een rijdende trein gesprongen met als eerste bestemming de internetconsultatie van de Wet toekomst pensioenen.

Onderweg daar naartoe heb ik veel tussenstops gemaakt. Om pensioenkennis op te doen uiteraard, maar ook om kennis te maken met bestuur en bureau, onze leden, stakeholders en relaties. Wat mij in al die gesprekken opviel, is de grote betrokkenheid en toewijding van iedereen die in het pensioenveld werkzaam is. Dat herken ik en het spreekt me enorm aan. Pensioen is belangrijk en we hebben dit in ons land heel goed geregeld. Dat willen we borgen. Doordat ook 2021 in het teken stond van corona, waren de contacten veelal digitaal, maar tijdens ons Jaarcongres in oktober heb ik gelukkig veel mensen live kunnen ontmoeten.

Belangrijk aspect van mijn rol is het vergroten van de zichtbaarheid van de Pensioenfederatie en het onder de aandacht brengen van de vele voordelen van het tweede pijler pensioen in Nederland. Ik ben meteen actief aan de slag gegaan en alle verzoeken om interviews en optredens zijn gehonoreerd. Daarnaast heeft de Pensioenfederatie regelmatig actief nieuws en standpunten naar buiten gebracht.

De Meerjarenagenda bepaalde in 2021 de koers van onze activiteiten. Nadat deze eind 2020 was vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering, werd in 2021 volop ingezet op het realiseren van de vijf strategische opgaven. Samen met de leden hebben we belangrijke resultaten geboekt op veel onderwerpen. Denk aan de Wet verdeling pensioen bij echtscheiding, Bedrag ineens, communicatie over de transitieperiode naar de nieuwe contracten en over de nieuwe contracten zelf, datakwaliteit en cybersecurity, het IMVB-convenant en het klimaatcommitment.

In de volgende hoofdstukken kunt u lezen wat wij hebben bereikt op deze onderwerpen en nog veel meer want we hebben niet stil gezeten het afgelopen jaar.

Ger Jaarsma
Voorzitter

ONZE RESULTATEN 2021

1.1. Versterken pensioenstelsel

Belangrijke punten overgenomen in wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen

In het nieuwe stelsel wordt duidelijker wat pensioenfondsen voor de deelnemer doen: ingelegde premies beleggen en er zo méér van maken. Die rendementen op beleggingen vloeien straks directer terug naar de opgebouwde pensioenen. Deelnemers kunnen dat effect zien op hun pensioenoverzichten. En omdat we van een pensioentoezegging naar een pensioenverwachting gaan, hoeven pensioenfondsen niet langer aan de hand van een risicovrije rente te berekenen hoeveel vermogen zij in kas moeten houden. Dat maakt het pensioenstelsel eenvoudiger en het vermogen in het fonds komt eerder vrij. De Pensioenfederatie is dan ook blij met de stelselwijziging.

In december 2020 zette het ministerie van Sociale Zaken de internetconsultatie over de Wet toekomst pensioenen (Wtp) live. Samen met onze leden hebben we in januari en februari 2021 onze reactie opgesteld. Het concept wetsvoorstel was op sommige punten summier, bijvoorbeeld over het nabestaandenpensioen, het arbeidsongeschiktheidspensioen en de experimentopties voor het doen van een pensioenaanbod aan zelfstandigen. Het was voor ons en onze leden dan ook flink aanpoten, zowel om te reageren op wat er wel stond maar ook op wat nog niet was uitgewerkt. Het is dan ook een uitvoerige reactie geworden.

Voor onze leden tellen uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid zwaar mee. Hoe ingewikkelder de regelgeving over pensioen, hoe duurder de uitvoering ervan en hoe lastiger de communicatie erover is. Belangrijk doel van het nieuwe stelsel is juist om de deelnemer meer inzicht in zijn pensioen te bieden. Daar hebben we in onze reactie de nodige aandacht aan besteed. Ook op de toonzetting hebben we input gegeven. We vinden het belangrijk om realistisch over het nieuwe stelsel te zijn en geen beloftes te doen die later tot teleurstelling bij deelnemers kunnen leiden.

Nabestaandenpensioen in nieuwe stelsel goed geregeld voor de deelnemer

Voor ons en onze leden was het helder dat de Wtp alle onderdelen van het aanvullend pensioen zou moeten omvatten. Dus niet alleen het ouderdompensioen, maar ook het nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP), en het pensioen bij scheiding. Wij hebben voorstellen gedaan om al deze onderwerpen een plaats in de Wtp te geven en dat is gelukt. Worden straks de ouderdomspensioenen in de nieuwe contracten ingevaren, dan gaat het nabestaandenpensioen (NP) ook mee. Dat is goed voor de deelnemer, die er van uit mag gaan dat in de overstap naar de nieuwe contracten ook het NP en AOP worden meegenomen.

Ook hebben we bereikt dat de dekking voor NP voortgezet kan worden in het geval dat een deelnemer overlijdt na afloop van het dienstverband maar vóór pensioendatum. In het huidige stelsel is er dan soms nog maar weinig NP opgebouwd. In het nieuwe stelsel wordt dit afgedekt met een NP op risicobasis. Een belangrijk resultaat voor de deelnemers.

Later in het jaar hebben we ons commentaar gegeven op verder uitgewerkte voorstellen, onder meer over de transitiefase en het overgangsrecht rond NP. Voorstellen van ons die zijn overgenomen zijn: enige beleidsruimte bij het toedelen van de buffer bij invaren en de mogelijkheid om bestaande NP-aanspraken in te varen. Daarmee bereiken we dat fondsen invulling kunnen geven aan evenwichtige belangenafweging bij het invaren van de huidige aanspraken in het nieuwe stelsel. En dat zij niet onnodig het financieel toetsingskader (ftk) moeten voortzetten voor eerder opgebouwd nabestaandenpensioen. Samen met onze leden hebben we hier intensief aan gewerkt. Dit heeft geleid tot uitkomsten die er voor deelnemers toe doen.

Oproep om governance in Wtp goed te regelen is gehoord

Ook in het nieuwe stelsel is het van belang dat de governance goed is geregeld. Het besluitvormings- en implementatie proces rond de komst van een ander pensioencontract onder de Wet toekomst pensioenen moet helder zijn. Daarbij gaat het uiteraard om een eenduidige verantwoordelijkheidsverdeling tussen sociale partners en pensioenfondsbestuur. Maar ook om de verantwoordelijkheidsverdeling tussen fondsbestuur en de interne organen zoals het verantwoordingsorgaan, het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht. Sociale partners, fondsbestuurders en interne fondsorganen moeten – juist met het oog op de komst van het vernieuwde pensioenstelsel – weten waar ze aan toe zijn om in de dagelijkse praktijk goed te kunnen functioneren.

In de openbare internetconsultatie van het ministerie van SZW van begin 2021, over het concept wetsvoorstel Wtp, was de aandacht van de wetgever voor governancevraagstukken summier. Wij hebben in onze reactie van februari 2021 dan ook uitgebreide input geleverd. Immers, bij elke stap in het besluitvormingsproces komt de governance om de hoek kijken.

Gedurende het hele jaar hebben wij aandacht voor de governance gevraagd. Onder andere in het overleg met het ministerie van SZW en de toezichthouders over de open normen. Het concept wetsvoorstel Wtp, zoals dat is geconsulteerd, kent een toename van het aantal open normen (zoals de evenwichtige belangenafweging, de open norm voor het vaststellen van de risicohouding, de open norm voor keuzebegeleiding en adequate inrichting van de keuzeomgeving door pensioenfondsen). De wetgever geeft hierbij echter geen doel aan en ook de rol van de toezichthouder is niet (duidelijk) gedefinieerd. Het doel van de open normen is volgens de Pensioenfederatie dat een pensioenfondsbestuur – binnen de wettelijke kaders en met het oog op het doel van de specifieke open normen – voldoende beslisruimte heeft om voor zijn fonds en deelnemers maatwerk te kunnen toepassen. Elk fonds is immers verschillend.

Wanneer de wetgever in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wet toekomst pensioen geen doel en geen rolinvulling voor de toezichthouder vermeldt, dan is er een gerede kans dat de toezichthouder, om toezicht te kunnen houden, hiervoor zelf een kader creëert in de vorm van beleidsregels en Q&A's. Dat toezichthouders een toezichtkader nodig hebben staat niet ter discussie, maar dat mag niet vanzelfsprekend leiden tot (mogelijke) beperkingen van het stuurvermogen van pensioenfondsbesturen. We hebben hier het afgelopen jaar verschillende malen indringend over gesproken met het ministerie van SZW en de toezichthouders. Dat is onze rol als koepel. Andere partijen vragen hier ook aandacht voor. Zo stond in de 100ste Actualiteitenlezing Pensioenrecht aan de VU het onderwerp 'open normen' centraal. Daarnaast heeft Netspar in 2021 het rapport 'Bevoegdheidsverdeling sociale partners en pensioenfondsbijstelseltransitie' aandacht gevraagd voor governancevraagstukken. Onze inspanningen zijn terug te zien in de aanpassingen in de memorie van toelichting die in april 2022 is voorgelegd aan de Tweede Kamer.

Bij de internetconsultatie van het concept-Besluit toekomst pensioenen hebben wij opnieuw aangegeven dat pensioenfondsbesturen juist met het oog de complexe transitie naar een andere pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen bestuurlijke ruimte nodig hebben om de eindverantwoordelijkheid voor een de arbeidsvoorwaardelijke tafel overeengekomen pensioenregeling te kunnen dragen. Wij gaan ervan uit dat het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het parlement aandacht geven aan onze oproep.

Geslaagde lobby Bedrag ineens

In de wet 'Bedrag ineens, RVU en verlofsparen' was tijdens de parlementaire behandeling een Nota van Wijziging toegevoegd. Deze Nota van Wijziging maakte het mogelijk om, vanwege fiscale redenen, de uitbetaling van het bedrag ineens uit te stellen. De regels werden hierdoor voor de pensioenuitvoerders (vrijwel) onuitvoerbaar (tegen zeer hoge uitvoeringskosten) en niet uitlegbaar richting de deelnemers.

Dankzij een intensieve lobby van de Pensioenfederatie heeft de Eerste Kamer de minister van SZW opgeroepen om in overleg te treden met de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars en een alternatief voorstel uit te werken dat beter uitvoerbaar en beter uitlegbaar is.

Na een intensieve periode van interdepartementaal overleg, met de ministeries van (SZW en Financiën en de pensioensector is in oktober (2021) de brief van staatssecretaris Wiersma naar de Tweede en de Eerste Kamer gegaan. In deze brief staat het alternatieve voorstel waarover overeenstemming is bereikt met de pensioensector. De doelgroep die gebruik kan maken van het uitstel is logischer, het uitkeringsschema is aangepast en uitstel is mogelijk tot januari in plaats van februari. Dit waren allemaal belangrijke punten van de Pensioenfederatie. In de brief van de staatssecretaris is ook toegezegd dat het wetsvoorstel 'Herziening bedrag ineens' zo spoedig mogelijk bij de Tweede Kamer wordt ingediend.

Ondersteuning van leden heeft topprioriteit

Er komt bij onze leden enorm veel kijken bij de overstap op het nieuwe pensioenstelsel en de keuze voor een nieuw contract. Er zijn actuariële, juridische, ICT- en communicatieve uitdagingen. Op al deze terreinen stimuleert de Pensioenfederatie de onderlinge kennisontwikkeling en kennisdeling. Dat gebeurt door servicedocumenten, masterclasses, podcasts en het Informatieplatform. We werken hierbij samen met het hele pensioenveld. Een goede transitie is immers voor alle partijen van belang. De aanzetten tot deze communicatie- en informatiemiddelen zijn in 2021 gedaan; in 2022 brengen we ze daadwerkelijk naar buiten.

1.2. Vormgeven robuuste digitale infrastructuur

Een goed pensioen is ook goed uitvoerbaar

De focus van deze strategische opgave ligt vooral op de administratie van gegevens. Pensioenfondsen hebben als taak om de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling goed en efficiënt uit te voeren. De inrichting van het tweede pijler pensioen is voor pensioenfondsen dan ook van wezenlijk belang.

Samen met de leden boekte de Pensioenfederatie in 2021 op dit terrein de volgende resultaten:

- In 2021 is ingezet op het stroomlijnen, standaardiseren en verbeteren van de aanlevering van gegevens vanuit verschillende instanties. Een voorbeeld hiervan is de Loonaangifteketen. Dit is het onderwerp geweest van een goed bezocht webinar waarbij fondsen zijn geïnformeerd over de voordelen en mogelijkheden om hier gebruik van te maken.
- Goed overleg met DNB leidde ertoe dat onze leden hun FTK-jaarstaten niet langer vervroegd hoeven aan te leveren.
- Er is gewerkt aan een kader voor datakwaliteit in aanloop naar de aanstaande transitie. Dit betreft een kader om er als pensioenuitvoerder voor te zorgen dat je een check doet op de juistheid en volledigheid van de data van je pensioenadministratie. We streven ernaar om dit kader medio 2022 te publiceren.
- Digitalisering zit in een versnelling en ook voor de pensioensector is een digitale agenda voor de komende jaren onmisbaar. De vraagstukken rond databeheer, datakwaliteit, digitalisering van processen en klantcontacten en bescherming tegen cyberrisico's hebben de komende jaren nadrukkelijk onze aandacht. In 2021 is veel voorwerk verricht om te komen tot een digitale agenda waarbij ook de uitvoering van pensioen een belangrijk onderwerp is.

Europese erkenning voor uitbestedingsrelatie

Samen met onze Europese koepel hebben wij gepleit voor Europese wetgeving op het gebied van informatiebeveiliging (de zogenoemde DORA-Verordening) die aansluit op de wijze waarop pensioenfondsen georganiseerd en werkzaam zijn. Het betreft hier regelgeving over de erkenning van de uitbestedingsrelatie van pensioenfondsen met uitvoerders.

Central clearing dankzij Pensioenfederatie met een jaar uitgesteld

Met PUO's hebben wij ons met succes ingezet om de invoering van centrale clearing van derivatenswaps met een jaar uit te stellen van 1 juni 2022 tot 1 juni 2023. Dit voorkomt voorlopig dat deze centrale clearingplicht zal leiden tot liquiditeitsrisico's bij fondsen. Daarnaast blijven we onderstrepen richting beleidsmakers dat er een definitieve oplossing moet komen voor de liquiditeitsproblematiek.

1.3. Vernieuwen dienstverlening

Stelselwijziging inspireert doorontwikkeling deelnemerscommunicatie

Het pensioenstelsel gaat de komende jaren veranderen. De stelselwijziging brengt nieuwe pensioenregelingen met zich mee. Over de stelselwijziging als zodanig, maar ook wat de nieuwe regelingen concreet voor de deelnemer betekenen, moet dan ook worden gecommuniceerd. Hiervoor zijn 8 projecten gedefinieerd, zoals publiekscommunicatie over het nieuwe stelsel en de transitie, persoonlijke pensioencommunicatie over de nieuwe pensioenregeling, het onderzoeken van de risicohouding en het opzetten van keuzebegeleiding. Het eerste project wordt geleid door SZW.

De stelselwijziging biedt daarnaast een kans om bestaande wetgeving op het gebied van pensioencommunicatie te verbeteren. Nu is de insteek nog: heeft pensioenfonds W op moment X via kanaal Y document Z aan de deelnemer verstuurd? Het middel, het kanaal en het moment liggen vast, en niet of het doel van de communicatie wordt bereikt. Het gaat er immers om of een pensioenfonds erin slaagt de deelnemer op cruciale momenten, via het kanaal dat zijn voorkeur heeft, te bereiken met een bepaalde boodschap of te activeren tot een bepaalde actie.

Publiekscommunicatie via app en jongerencampagne

De Pensioenchecker App is, sinds de lancering begin november 2020, ruim 75.000 keer gedownload. Eind 2021 is de app, die uitblinkt in eenvoud en gebruiksgemak, geëvalueerd. De uitkomsten waren positief en alle betrokken pensioenuitvoerders doen ook in 2022 weer mee met het samenwerkingsverband Pensioenchecker.

De Jongerencampagne van de Pensioenfederatie 'Nu iets doen aan je pensioen' was ook in 2021 actief. Jongeren worden op een aansprekende wijze bewust gemaakt van de levensgebeurtenissen die wel en geen invloed op hun pensioen hebben. En wanneer ze dus hun pensioen moeten checken en wanneer dit niet nodig is.

Samen met Wijzer in geldzaken nam de Pensioenfederatie en veel van haar leden deel aan de Pensioen3daagse met het thema 'Later goed geregeld? Check het nu!' Met het Verbond van Verzekeraars, Netspar en Wijzer in geldzaken organiseerde de Pensioenfederatie een goed bezochte Communicatiemiddag waarin ook de jaarlijkse Pensioenwegwijzer werd uitgereikt. Dit is een prijs voor initiatieven die het mensen gemakkelijker maken inzicht te krijgen in hun pensioen en waar nodig actie te ondernemen.

Visuele verbeteringen in website mijnpensioenoverzicht.nl

Samen met het Verbond van Verzekeraars en de overheid is de Pensioenfederatie intensief betrokken bij de Stichting Pensioenregister en de publiekwebsite Mijnpensioenoverzicht.nl. In 2021 is een grote visuele aanpassing van de website doorgevoerd, met als doel om in één oogopslag de primaire vragen van gebruikers te beantwoorden. Die twee vragen zijn: wanneer kan ik met pensioen, en hoeveel krijg ik dan netto per maand? Deze aanpassingen hebben tot een hogere tevredenheid van gebruikers geleid.

Daarnaast willen we bereiken dat deelnemers de gegevens van mijnpensioenoverzicht.nl ook kunnen zien als ze inloggen op het portaal van hun pensioenfonds. Punt van aandacht daarbij is de wetgeving: op welke wijze moet de huidige wetgeving worden aangepast om deze gegevenskoppeling mogelijk te maken? We zijn hierover in overleg met het ministerie van SZW en nemen dit mee in onze consultatiereactie op de lagere regelgeving van de Wtp.

1.4. Organiseren innoverend vermogen

Hink-stap-sprong voor 'pensioen voor alle werkenden'

Het maatschappelijk vraagstuk van zelfstandigen die geen of onvoldoende pensioen opbouwen, vraagt al enige tijd om aandacht. Door de coronapandemie is de kwetsbaarheid van zelfstandigen nog groter nu velen hen de voor pensioen gespaarde buffers hebben moeten aanspreken. Een oplossing voor dit vraagstuk is wenselijk zodat ook voor deze groep werkenden een armoedeval na pensionering kan worden voorkomen.

In het Pensioenakkoord van 2019 is door sociale partners en kabinet afgesproken om vrijwillige aansluiting van zelfstandigen in de tweede pijler mogelijk te maken. Uitgangspunt voor de pensioensector is dat wij graag bijdragen aan een goede oplossing mits pensioenfondsen een aanbod kunnen doen dat past bij en aantrekkelijk is voor zelfstandigen, en voor pensioenfondsen goed uitvoerbaar is. Om de pensioenregeling goed af te stemmen op de behoeften en het daadwerkelijke gedrag van zzp'ers, zouden bij enkele pensioenfondsen experimenten kunnen worden gedaan. Samen met onze leden zijn wij gestart met het uitwerken van verschillende experimentopties. Echter, in het consultatiedocument wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen dat begin 2021 verscheen, was de daarin voorgestelde experimenteerruimte dermate beperkt dat de verdere uitwerking van experimentopties voorlopig is gestaakt.

De gesprekken om te komen tot een oplossing van het pensioenvraagstuk voor zelfstandigen gaan, onder de vlag van de Stichting van de Arbeid waarbij ook de Pensioenfederatie is aangesloten, onverminderd door.

Aanvalsplan voor terugdringen aantal werknemers zonder pensioen

Daarnaast vindt de Pensioenfederatie het tegengaan van de groei van het aantal werknemers zonder pensioenopbouw (de zogeheten 'witte vlek') een belangrijk aandachtspunt. In 2021 heeft de Stichting van de Arbeid aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen de eerste voortgangsrapportage van het 'Aanvalsplan Witte Vlek' uitgereikt.

In die rapportage wordt aangegeven welke vorderingen zijn gemaakt in het verminderen van het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt. Het aanvalsplan vloeit voort uit afspraken in het Pensioenakkoord 2019 om de witte vlek de komende jaren te reduceren. De minister geeft aan dat zij de maatschappelijke wenselijkheid onderschrijft om de witte vlek zo klein mogelijk te laten zijn. Zij geeft ook aan dat een pensioenregeling een arbeidsvoorwaarde betreft en het daarom van belang is om werkgevers en werknemers te stimuleren en te ondersteunen bij de totstandkoming van de pensioenregeling.

De Pensioenfederatie is blij met deze bestendiging van de ingezette lijn. Het Aanvalsplan Witte vlek biedt goede handvatten om het belang van pensioen bij met name kleine en startende werkgevers als ook werknemers onder de aandacht te brengen. De Pensioenfederatie neemt deel aan de werkgroep van de Stichting van de Arbeid die navolging geeft aan de actiepunten uit het aanvalsplan.

Pensioenfederatie agendeert 'plaats van pensioen in de digitale waardeketen'

Data-uitwisseling wordt door technologische ontwikkelingen steeds eenvoudiger. In analogie met de regels voor banken zullen naar verwachting ook pensioenfondsen in de toekomst individuele data van deelnemers beschikbaar moeten stellen. Daarnaast zien we dat de behoeften en verwachtingen van deelnemers veranderen. Ze zijn eraan gewend dat de door hun gezochte informatie altijd en overal beschikbaar is.

Deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat pensioenfondsen nadenken over hoe zij in de toekomst willen omgaan met het bedienen van hun deelnemers. Als data gedeeld kan worden, kunnen immers ook andere organisaties diensten aanbieden.

In 2021 is de Pensioenfederatie gestart met een verkenning. Centraal staan de vragen: op welke wijze kan data worden gedeeld en hoe kunnen we binnen de sector samenwerken waardoor we de klantbediening kunnen verbeteren?

De rol van de Pensioenfederatie is het agenderen van nieuwe ontwikkelingen, het stimuleren van de samenwerking tussen onze leden en het delen van de uitkomsten. De Pensioenfederatie heeft over deze materie in samenwerking met BNR Nieuwsradio vier podcasts laten maken, waarvan er vorig jaar twee zijn gepubliceerd via de BNR-app, Spotify en LinkedIn. Doel van de podcasts is het creëren van bewustwording bij pensioenfondsbestuurders, het bieden van inspiratie en het concretiseren van de mogelijkheden en kansen. De podcasts worden nog steeds goed beluisterd, het gaat om enkele honderden per podcast.

1.5. Vergroten maatschappelijke rol

Duurzaam beleggen is mainstream bij leden Pensioenfederatie

Een waardevol pensioen nu en in de toekomst is ook maatschappelijk verantwoord belegd. Steeds meer deelnemers vinden het belangrijk dat hun pensioenopbouw geen schade toebrengt aan samenleving en milieu, en zo mogelijk bijdraagt aan oplossingen. Pensioenfondsen onderkennen dat en dragen daar in hun beleggingsbeleid steeds meer op verantwoorde en duurzame wijze aan bij. Zij doen dat op een wijze die past bij het fonds en bij de eigen deelnemers. Daarnaast vormen duurzaamheidsrisico's, zoals klimaatverandering, een steeds belangrijker onderdeel van risicomanagement. De Pensioenfederatie droeg in 2021 bij aan het verantwoord beleggen via:

Beïnvloeden van Europese wetgeving

Onze inzet hierbij is dat Europese wet- en regelgeving (zoals SFDR en Taxonomie) aansluit bij het ambitieniveau en de dagelijkse praktijk van de Nederlandse pensioensector.

De Taxonomie is een classificatiesysteem om te bepalen welke economische activiteiten als duurzaam kunnen worden beschouwd. Het is gebaseerd op wetenschappelijk inzichten. De Nederlandse pensioensector is een voorstander van de Taxonomie omdat deze helpt om de duurzaamheid van investeringen te vergelijken.

De inhoud van de Taxonomie is echter onderdeel geworden van politieke discussies. Daarom heeft de Pensioenfederatie beleidsmakers opgeroepen om economische of politieke belangen geen rol te laten spelen en de Taxonomie te baseren op wetenschappelijke consensus, zoals geborgd via het European Platform on Sustainable Finance dat aan de basis van de Taxonomie stond. In 2021 heeft de Pensioenfederatie papers gepubliceerd over de SFDR, Taxonomie en de CSRD.

Implementatie van het IMVB Convenant

Pensioenfondsen die het convenant hebben ondertekend, committeren zich aan de richtlijnen van de OESO en de VN. Met de focus op middelgrote en kleine leden gaat de Pensioenfederatie helpen bij het nader invulling geven aan het IMVB-convenant. In 2021 hebben onze leden hier duidelijk vooruitgang geboekt. Er is nog wel een eindsprint nodig maar we zijn goed op weg. We zijn er trots op dat ook kleine fondsen de ambitie hebben om het convenant te implementeren. Duurzaam beleggen is 'mainstream' geworden in onze sector. In 2021 hebben we meerdere webinars georganiseerd over het IMVB-convenant, is het instrumentarium uitgebreid en zijn intervisiegroepen opgezet waaraan meer dan de helft van de fondsen deelnemen. Het tweede rapport van de commissie die de voortgang in het IMVB-convenant monitort concludeert duidelijke vooruitgang sinds de eerste meting.

Klimaatcommitment

In dit commitment staan afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs voor de gehele financiële sector. Door het in kaart brengen van het CO₂-gehalte van hun financieringen en beleggingen kunnen de instellingen met concrete actieplannen (die uiterlijk in 2022 gereed moeten zijn) hun CO₂-reductiedoelstellingen uitvoeren. In 2021 organiseerden we een Klimaatconferentie voor de hele financiële sector. Uit de door KPMG opgestelde voortgangsrapportage die het ministerie van Financiën in oktober naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, blijkt dat 89% van de financiële instellingen die deel uitmaken van het Klimaatcommitment, het CO₂-gehalte van hun financieringen en beleggingen in kaart heeft gebracht. Daarnaast heeft 51% van de ondertekenaars actieplannen opgesteld om bij te dragen aan het akkoord van Parijs.

In 2021 hebben we ter gelegenheid van de klimaatconferentie COP26 een digitaal magazine over de trends in verantwoord beleggen uitgegeven. We laten hierin best practices zien van een aantal fondsen die anderen kunnen inspireren om hier ook mee aan de slag te gaan.

In 2021 blijkt uit het DNB onderzoek 'Op weg naar een duurzame balans¹' dat pensioenfondsen duurzaamheidsrisico's beter beheersen dan banken en verzekeraars. Zo heeft de helft van fondsen die risico's ondergebracht bij de sleutelfunctiehouder risicomanagement. Bij verzekeraars (41%) en banken (21%) is dat minder ingeburgerd. Verder hanteert ruim een derde van de fondsen zogeheten key risk indicators in het duurzaamheidsbeleid. Bij banken (14%) en verzekeraars (17%) staat dit nog in de kinderschoenen.

In november 2021 presenteerde VBDO voor de 15e keer de pensioenbenchmark, een rapport waarbij de grootste 50 fondsen uit Nederland tegen de ESG-lat (environment, social, governance) worden gelegd. VBDO concludeert dat 9 van de 10 fondsen ESG-beleid uitvoert. ESG is dus onmiskenbaar een belangrijk onderdeel geworden in de sector. Ook kleinere fondsen hebben steeds meer toegang tot instrumenten om een ambitieus ESG-beleid te voeren, zoals de Paris-aligned benchmark van de Europese Commissie. Meer dan de helft van de pensioenfondsen past ESG-integratie aantoonbaar toe op het volledige portfolio.

In 2021 zijn ook in Europa resultaten geboekt. Zo heeft de Europese Commissie in 2021 enkele voorstellen gedaan waarvoor de Pensioenfederatie gepleit heeft, om ESG-data bij bedrijven te ontsluiten voor investeerders. Deze gegevens zijn nodig voor het beleggingsproces en om als pensioensector zelf aan transparantieregels over de beleggingen te kunnen voldoen.

De Pensioenfederatie heeft haar leden geholpen met de implementatie van de SFDR. Dit hebben we onder andere gedaan door 2 servicedocumenten te ontwikkelen. Daarnaast hebben wij ons met succes ingezet om de toezichthouder AFM te overtuigen van realistische implementatiemogelijkheden van de SFDR. Aangezien Level 2 van de SFDR-wetgeving in 2021 nog niet gepubliceerd was, is het lastig voor pensioenfondsen om deze richtlijn te implementeren.

DE VERENIGING PENSIOENFEDERATIE

2.1. Taken van de vereniging

Bij de Pensioenfederatie als vereniging staan verbinden, verenigen en vertegenwoordigen centraal. De Pensioenfederatie *verbindt* allereerst de leden met elkaar. Dat gebeurt onder meer via (online) bijeenkomsten, het ledennet en in de verschillende commissies en werkgroepen binnen de vereniging. Doelen van het verbinden van de leden onderling zijn kennisdeling, kwaliteitsverbetering en kostenreductie. Daarnaast legt de Pensioenfederatie verbindingen met stakeholders en vele maatschappelijke organisaties.

De leden van de Pensioenfederatie zijn divers en ook hun belangen en standpunten kunnen uiteen lopen. Kern van het *verenigen* is dat, in dialoog en onderlinge samenwerking, visies en standpunten ontwikkeld worden met draagvlak van de leden.

De Pensioenfederatie *vertegenwoordigt* haar leden in haar gesprekken met een groot aantal partijen. Dit omvat overheid, politiek, toezichthouders, sociale partners, brancheorganisaties en maatschappelijke organisaties. In deze gesprekken brengt de Pensioenfederatie onder meer het genuanceerde beeld van de sector naar voren, dat recht doet aan de diversiteit van haar leden.

Jaarcongres druk bezocht én bekeken

Tussen twee lockdowns vanwege de coronapandemie in, vond het Jaarcongres 2021 plaats. Dat leidde ertoe dat mensen uit de pensioensector elkaar na lange tijd weer in levende lijve konden ontmoeten. Tegelijkertijd was naast de grote zaal een studio ingericht waar het programma in aangepaste vorm ook online te volgen was.

Onder de titel 'Een nieuwe tijd, een nieuw pensioen, welkom in 2026' werd vooruit gekeken naar de pensioenwereld in het nieuwe stelsel. De Deense pensioengoeroe Ole Beier Sorensen, een jongerendebat, reputatie-expert Paul Stamsnijder en kennissessies boden volop inhoud; trendwatcher Cécile Cremer zorgde voor de blik naar buiten.

Ger Jaarsma gaf in zijn openingsspeech, als kersverse voorzitter, aan dat de Pensioenfederatie zich samen met haar leden en stakeholders de komende jaren gaat inzetten om het nieuwe pensioencontract tot een succes te maken. Zowel in de transitieperiode als daarna staat daarbij het belang van de deelnemer vanzelfsprekend centraal. Aan het eind van het congres werd afscheid genomen van José Meijer als voorzitter ad interim. Bestuurslid Petra de Bruijn sprak haar toe en roemde haar betrokkenheid, besluitvaardigheid en daadkracht.

Meer dan 500 leden en stakeholders namen deel aan het congres. Ruim 250 bezoekers woonden het fysieke congres bij; ruim 300 personen keken naar de online uitzending. Ook dit jaar bleek uit de evaluatie dat het congres kon rekenen op een hoge waardering van de bezoekers/kijkers.

2.2. Vergroten van de slagkracht van de vereniging

De samenleving verandert op allerlei terreinen, zoals de arbeidsmarkt, klimaat, digitalisering en klantbediening. Ook in de pensioensector zelf zijn ingrijpende veranderingen gaande.

Deze veranderingen bieden kansen maar hebben ook effect op alle aspecten van de vereniging. Ze vereisen dan ook zowel een analyse van de bestaansgronden, missie en visie, als een heroriëntatie op kerntaken, rolinvulling en governance van de vereniging. De missie, visie, strategische opgaven en kernwaarden zijn in 2019 samen met de leden geformuleerd en in de ALV van december 2020 vastgesteld.

Na het vaststellen van visie, missie, kernwaarden en prioritaire opgaven (en het inrichten van een bureaustructuur die daarop aansluit), gaat het erom de vereniging als zodanig daar ook mee in lijn te brengen. Kernvraag daarbij is: is de vereniging voldoende toekomstbestendig? Ofwel, heeft de vereniging in huidige vorm voldoende slagkracht om de kansen die veranderingen bieden te benutten, en de strategische opgaven te realiseren? Is er voldoende sectorbrede kennis en kunde binnen het huidige ledenbestand, en in hoeverre voldoen op termijn de huidige focus en kerntaken?

Kortom, hoe komen we tot een vereniging die proactiever is, werkt aan vertrouwen richting deelnemers en stakeholders, deskundig en verbindend is, en regelmatig van zich laat horen? Voor dit traject heeft het bestuur het project PF 2.0 opgezet. Hiervoor is een bestuurlijke werkgroep ingericht die ondersteund wordt door het bureau, de werkgroep PF 2.0. In 2021 heeft de werkgroep sterkte/zwakte analyses gemaakt, zich georiënteerd op de huidige en de gewenste lidmaatschaps- en verenigingsstructuur, en learnings opgehaald bij andere verenigingen.

2.3 Inrichting van de vereniging

Algemene ledenvergadering

In de algemene ledenvergadering (ALV) zijn alle aangesloten pensioenfondsen vertegenwoordigd. De ALV heeft in 2021 twee keer vergaderd: op 21 september en op 2 december. In de ledenvergadering van september droeg interim-voorzitter José Meijer het stokje over aan de nieuw benoemde voorzitter, Ger Jaarsma.

De heer Jaarsma is, behalve zijn bestuurlijke en persoonlijke kwaliteiten, ook voorgedragen vanwege zijn netwerk en ervaring met media. Ook hebben de leden het jaarverslag en de jaarrekening 2020 goedgekeurd.

Tijdens de ledenvergadering van december hebben de leden ingestemd met de Meerjarenagenda 2022-2026 en het ontwikkelen van een gedragslijn voor het omgaan met klachten van deelnemers door pensioenfondsen. Ook hebben de leden de begroting 2022 en de aangepaste drempelbedragen van de contributiesystematiek vastgesteld. Het bestuur is weer op volle sterkte gebracht door de benoeming van twee nieuwe bestuursleden en de herbenoeming van twee zittende bestuursleden. Ook bij de benoemingsadviescommissie zijn twee zittende leden opnieuw benoemd. Ten slotte zijn de leden meegenomen in de gedachten rond het toekomstbestendig houden van de vereniging zelf. Om de strategische doelen te realiseren en de kansen te benutten die voortvloeien uit de veranderingen in onze samenleving, is een grote slagkracht nodig. Daarom wordt gezien of meer partijen uit het pensioenecosysteem zich bij de Pensioenfederatie kunnen aansluiten.

Benoemingsadviescommissie

De benoemingsadviescommissie is een permanente commissie van de ALV. Deze commissie bestaat, naast de onafhankelijk voorzitter, uit vier leden, verdeeld over twee leden namens bedrijfstakpensioenfondsen, één namens ondernemingspensioenfondsen en één namens beroepspensioenfondsen.

In 2021 was de samenstelling van de benoemingsadviescommissie als volgt:

- mevrouw José Meijer en vanaf september, de heer Ger Jaarsma – onafhankelijk voorzitter
- mevrouw Lonneke Louis-Stark
- mevrouw Iris Blankers
- mevrouw Cathrin van der Werf
- de heer Toine van der Stee

Commissies

Het bestuur en het bureau van de Pensioenfederatie worden inhoudelijk ondersteund en geadviseerd door commissies. De commissies dienen een aantal belangrijke doelen binnen de vereniging: kennisuitwisseling en contact met collega-specialisten, en het verkrijgen van draagvlak voor sectorbreed beleid. Elke commissie heeft een voorzitter vanuit de leden en een linking pin vanuit het bestuur.

In 2021 waren binnen de Pensioenfederatie onderstaande commissies actief:

Commissie	Voorzitter	Bestuurlijke linking pin
Actuariaat	Menno Nadels, vanaf september Hans Staring	Doreth van den Heuvel
Communicatie	Celeste de Quelerij	Kenan Yildirim
Governance en Compliance	Peter van Gameren	Neoletta Poelgeest
Pensioenzaken	Karin Bitter	Gerard Rutten
Public Affairs	Wouter Thalen	Evelyne Simons
Risicomanagement	Jeroen van der Put	Rik Grutters
Vermogensbeheer	Rogier Krens	André van Vliet
Verslaglegging en uitvoeringskosten	Robert Huisman	Bram Stegeman tot oktober 2021

Tabel 1

Advies- en Uitvoeringsraad

Naast de commissies, die bestaan uit vakspecialisten, bestaat er een Advies- en Uitvoeringsraad (AUR) met daarin vertegenwoordigers van pensioenuitvoeringsorganisaties, zelfadministrerende fondsen en bestuursbureaus. De AUR adviseert gevraagd en ongevraagd over uitvoeringstechnische aspecten en beleidsmatige ontwikkelingen in de pensioensector, en faciliteert onderlinge kennisuitwisseling. Voorzitter van de AUR is Jasper Kemme, vice-voorzitter is David van As

---

Bij de samenstelling van commissies en de AUR let het bestuur erop dat binnen, maar ook tussen de commissies sprake is van evenwichtige verdeling over de verschillende typen fondsen en uitvoerders. Het bestuur kan besluiten om voor specifieke onderwerpen aparte en tijdelijke (multidisciplinaire) werkgroepen in te richten met als taakopdracht, voorstellen over die onderwerpen te ontwikkelen.

Kringen

Een eigen rol is weggelegd voor de kringen. Dit zijn deelnetwerken van directeuren en bestuursleden van pensioenfondsen. De activiteiten zijn primair gericht op het bevorderen van onderling contact, informatie-uitwisseling en collegiale intervisie. De kringen zijn autonoom en bepalen hun eigen agenda. Bij de meeste kringen is het gebruikelijk dat een beleidsadviseur vanuit de Pensioenfederatie de bijeenkomsten bijwoont en de kring bijpraat over pensioenactualiteiten en -ontwikkelingen.

Portefeuillehouders versterken dynamiek tussen bestuur en bureau

In het najaar van 2020 is het bureau gestart met het uitwerken van het portefeuillehouderschap. Daarmee wordt opvolging gegeven aan een van de aanbevelingen van het verandertraject om de organisatie meer dienstbaar te maken aan het realiseren van de doelen van de vereniging.

De portefeuillehouder is het aanspreekpunt voor (de programmatrekkers van) het bureau om zodoende de prioritaire opgaven en de programmalijnen van de werkagenda op koers te houden. In december 2020 heeft het bestuur besloten om al werkende weg te experimenteren met het portefeuillehouderschap. In maart 2021 zijn drie portefeuillehouders vanuit het bestuur benoemd voor de programmalijnen innovatie, verantwoord beleggen en beeldvorming & communicatie. In 2022 zal de werking van het portefeuillehouderschap worden geëvalueerd, waarna een brede uitrol tot de mogelijkheid behoort.

Bureau

Het bureau zorgt voor de voorbereiding en uitvoering van alle besluiten van het bestuur en de ledenvergadering. Daarnaast vervult het bureau een schakelfunctie tussen enerzijds de pensioenwereld en anderzijds het politieke en maatschappelijke speelveld in Nederland en Europa. Het bureau bestaat uit een algemeen directeur en een per september aangetreden directeur bedrijfsvoering en medewerkers met verschillende achtergronden en expertise. Sinds november 2020 wordt gewerkt binnen een programma- en projectstructuur, waarbij het optimaal benutten van de diverse specialismen een uitgangspunt is. Twee medewerkers in Brussel onderhouden permanent contact met de diverse organen van de Europese Unie en de Europese stakeholders. Eind 2021 was het aantal fte's 23,35 en waren er 14 vrouwen en 11 mannen in dienst. Medewerkers van de Pensioenfederatie nemen deel aan de pensioenregeling van Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Beloning directie en onafhankelijk voorzitter

Tabel 2 toont de beloningen van algemeen directeur mevrouw Edith Maat, en directeur bedrijfsvoering David Versluis.

<i>bedragen x € 1</i>		
Functie(s)	Algemeen directeur	Directeur bedrijfsvoering
Duur dienstverband in 2021	1/1 – 31/12	1/9 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		
Bezoldiging		
Beloning	€ 163.237,-	€ 47.018,-
Belastbare onkostenvergoeding	€ 331,-	€ 33,-
Pensioenpremie (werkgeversdeel)	€ 24.974,-	€ 8.288,-
Totaal bezoldiging	€ 188.542,-	€ 55.339,-

Tabel 2

De honorering van de voorzitter ad interim, José Meijer, over de periode 1 januari tot en met 30 september 2021 bedroeg in totaal €63.930. Ger Jaarsma is op de ALV van 21 september benoemd tot onafhankelijk voorzitter. De honorering van de heer Jaarsma voor de periode september tot en met december 2021 bedroeg €44.750.

Bestuur

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van de Pensioenfederatie bestaat uit zes (6) bestuurders namens de bedrijfstakpensioenfondsen, vier (4) bestuurders namens de ondernemingspensioenfondsen en twee (2) bestuurders namens beroepspensioenfondsen. In 2021 was de bestuurssamenstelling als volgt:

Vanuit de bedrijfstakpensioenfondsen:

- Mevrouw Petra de Bruijn, Bestuurslid Pensioenfonds Zorg & Welzijn
- Mevrouw Paula Verhoef, Niet uitvoerend bestuurder Pensioenfonds Rail & OV
- De heer André van Vliet, Niet uitvoerend bestuurder Pensioenfonds ABP
- De heer André Snellen, Voorzitter bestuur Pensioenfonds Detailhandel
- Mevrouw Evelyne Simons, Niet-uitvoerend bestuurder Pensioenfonds Schoonmaak-en glazenwassersbedrijf
- De heer Rik Grutters, Voorzitter bestuur Pensioenfonds Levensmiddelen

Vanuit de ondernemingspensioenfondsen:

- Mevrouw Neoletta Poelgeest, Uitvoerend bestuurder Pensioenfonds ABN AMRO
- De heer Janwillem Bouma, Voorzitter Pensioenfonds Hoogovens
- De heer Gerard Rutten, Directeur Pensioenfonds DSM Nederland
- De heer Kenan Yildirim, Managing Director Shell Pensioenbureau Nederland

Vanuit de beroepspensioenfondsen:

- Mevrouw Doreth van den Heuvel, Voorzitter bestuur Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten
- De heer Bram Stegeman tot 1 oktober 2021, Voorzitter SPH

Rooster van aftreden

Tabel 3 toont het rooster van aftreden van de bestuurders van de Pensioenfederatie in 2021.

Naam bestuurder:	Aftreden:
De heer Bram Stegeman	01-10-2021
Mevrouw Evelyne Simons	31-12-2021
De heer André Snellen	31-12-2021
Mevrouw Paula Verhoef	31-12-2021
Mevrouw Neoletta Poelgeest	31-12-2022
De heer Gerard Rutten	31-12-2022
De heer André van Vliet	31-12-2022
De heer Janwillem Bouma	31-12-2023
Mevrouw Doreth van den Heuvel	31-12-2023
De heer Kenan Yildirim	31-12-2023
Mevrouw Petra de Bruijn	31-12-2024
De heer Rik Grutters	31-12-2024

Tabel 3

In december 2021 zijn twee nieuwe bestuursleden per 1 januari 2022 aangetreden na instemming van de leden en in opvolging van de afgetreden/nog af te treden bestuursleden.

Tabel 4 toont het rooster van aftreden van de bestuurders van de Pensioenfederatie per 1 januari 2022.

Naam bestuurder:	Aftreden:
Mevrouw Neoletta Poelgeest	31-12-2022
De heer Gerard Rutten	31-12-2022
De heer André van Vliet	31-12-2022
De heer Janwillem Bouma	31-12-2023
Mevrouw Doreth van den Heuvel	31-12-2023
De heer Kenan Yildirim	31-12-2023
Mevrouw Petra de Bruijn	31-12-2024
De heer Rik Grutters	31-12-2024
De heer André Snellen	31-12-2025
Mevrouw Paula Verhoef	31-12-2025
De heer Jacques van Dijken	31-12-2025
De heer Tim van der Rijken	31-12-2025

Tabel 4

Vergoeding bestuursleden

Tabel 5 bevat een overzicht van de vergoedingen die de bestuursleden in 2021 hebben ontvangen. In 2021 bedroeg het vacatiegeld een lumpsumbedrag van €18.000 exclusief btw. Leden van het Dagelijks Bestuur hebben bovenop het vacatiegeld een bedrag van €3.425 ontvangen. Het bestuurslid dat zitting heeft in de board van PensionsEurope heeft bovenop het vacatiegeld een vergoeding van €3.425 ontvangen. In 2021 golden reisbeperkingen door COVID-19 waardoor het bestuurslid dat zitting heeft in de board van PensionsEurope alleen het laatste kwartaal een beroep heeft gedaan op een vergoeding voor reis-en verblijfskosten. Het gaat hier om een bedrag van €2.500. Het bestuurslid dat zitting heeft in de Stichting Pensioenregister heeft bovenop het vacatiegeld een bedrag van €3.425 ontvangen. Ook de voorzitter van de Stichting Pensioenregister heeft in 2021 een vergoeding van €3.425 ontvangen. Ten slotte is btw-compensatie over de vergoedingen betaald aan de bestuursleden die zelf btw afdragen. De vergoedingen zijn overgemaakt naar de werkgever of naar het bestuurslid.

Naam bestuurslid	Vergoeding 2021	Btw-compensatie 2021
Dhr. Janwillem Bouma ¹	€18.000 € 3.425 € 2.500	€3.780 – –
Mevr. Petra de Bruijn ²	€18.000 € 3.425	€3.780 € 360
Dhr. Rik Grutters ³	€18.000	–
Dhr. Gerard Rutten ³	€18.000	–
Dhr. André Snellen	€18.000	€3.780
Dhr. Bram Stegeman ⁴	€13.500	€2.835
Mevr. Doreth van den Heuvel	€18.000	€3.780
Mevr. Paula Verhoef ^{2/3}	€18.000 € 3.425	–
Dhr. André van Vliet	€18.000	€3.780
Mevr. Neoletta Poelgeest ^{3/5}	€18.000 € 3.425	– –
Mevr. Evelyne Simons	€18.000	€ 3.780
Dhr. Kenan Yildirim	€18.000	–
Totaal	€228.638	€26.235

1. De vergoeding bestaat uit vacatiegeld voor het bestuurslidmaatschap van de Pensioenfederatie, een vergoeding voor zitting in de board PensionsEurope en een lumpsum bedrag voor reis- en verblijfkosten.
2. De vergoeding bestaat uit vacatiegeld voor het bestuurslidmaatschap van de Pensioenfederatie en een vergoeding voor het dagelijks bestuur.
3. De vergoeding is overgemaakt naar de werkgever.
4. De vergoeding loopt van 1/1 – 31/9 vanwege het neerleggen van de bestuurswerkzaamheden per 1 oktober door de bestuurder.
5. De vergoeding bestaat uit vacatiegeld voor het bestuurslidmaatschap van de Pensioenfederatie en een vergoeding voor bestuurslidmaatschap van de Stichting Pensioenregister.

Tabel 5

Nevenactiviteiten

Mevrouw Nicolette Opdam en Bianca van Tilburg van HVG zijn benoemd tot de externe compliance officers van de Pensioenfederatie door het bestuur. Zij toetsen de nevenfuncties van de bestuursleden, checken of er functies zijn bijgekomen die niet tussentijds zijn gemeld en het rapporteren van de bevindingen aan het bestuur van de Pensioenfederatie. De rapportage over 2021 wordt voor de zomer verwacht.

In navolging van de afspraak rond transparantie inzake de nevenfuncties van bestuursleden, is onderstaand overzicht opgenomen.

Tabel 6. Overzicht nevenfuncties bestuursleden, onafhankelijk voorzitter en directie Pensioenfederatie per 31 december 2021

Naam bestuurslid	Voordragend pensioenfonds	Betaalde nevenwerkzaamheden
J. Bouma	Pensioenfonds Hoogovens	• Bestuursvoorzitter van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds • Voorzitter Stichting Pensioenfonds Hoogovens • Voorzitter Raad van Toezicht Pensioenfonds ANWB i.l. • Chair PensionsEurope en vanuit deze nevenfunctie ook lid van de Raad van Advies van het jaarlijkse pensioenseminar van de Universiteit van Maastricht (Institute for Transnational and Euroregional cross border cooperation and Mobility / ITEM) • Eigenaar (enig aandeelhouder) ParBee BV
P.A. de Bruijn	PFZW	• Onafhankelijk voorzitter BPF Meubel • Lid RvT BPF Slagers • Lid onderhandelingsdelegatie cao Welzijn • Bestuurslid Sociaal Fonds Hiswa • Lid visitatiecommissie Sportfondsen • Lid visitatiecommissie Pensioenfonds Brocacef • Lid onderhandelingsdelegatie cao Kinderopvang • Bestuurslid PFZW
H.B.M. Grutters	Pensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf	• Pensioenbestuurder FNV • Bestuurslid/werknemersvoorzitter Bpf. voor het Levensmiddelenbedrijf • Niet-uitvoerend bestuurslid PME (profiel audit, risk en compliance)
T.P.J.A. van den Heuvel	Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten	• Voorzitter Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten • Opdrachten voor eigen bedrijf • Gastdocent bij onder meer Politieacademie, NSPOH en ACTA • Voorzitter Raad van Toezicht van het NPi, Kenniscentrum Paramedische Zorg • Lid Raad van Toezicht Calibris Advies
G. Jaarsma	Onafhankelijk voorzitter Pensioenfederatie	• Voorzitter Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA) (t/m 23 september 2021) • Voorzitter Stichting PayOK • Voorzitter Raad van Commissarissen Omroep Fryslân • Voorzitter Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet (ministerie SZW) • Voorzitter Raad van Commissarissen Caparis NV • Voorzitter Raad van Toezicht ROC Friese Poort • Vicevoorzitter Raad van Toezicht GGZ Friesland • Voorzitter Raad voor Certificering van Stichting Social Responsible Credit Management (SRCM) • Voorzitter Ledenvereniging Espria (vanaf 29 juni 2021)

Naam bestuurslid	Voordragend pensioenfonds	Betaalde nevenwerkzaamheden
E. Maat	Algemeen directeur Pensioenfederatie	Geen
N. Poelgeest	ABN AMRO Pensioenfonds	• Uitvoerend bestuurder / hoofd beleidsadvies ABN AMRO Pensioenfonds • Stichting Pensioenregister
G. Rutten	Pensioenfonds DSM	• VP DSM Pension Services (eigen PUO van het OPF) • Lid van de Raad van Advies van het jaarlijkse pensioenseminar van de Universiteit van Maastricht (Institute for Transnational and Euroregional cross border cooperation and Mobility / ITEM)
E. Simons	Pensioenfonds Schoonmaak	• Bestuurslid bij BPF Schoonmaak • Bestuurslid bij BPF Detailhandel
A.H.J. Snellen	Pensioenfonds Detailhandel	• Voorzitter Stichting BPF voor de Detailhandel • Directeur/eigenaar MKB Risicobeheer BV • Directeur/eigenaar Verzuim Services BV • Directeur d'Hema BV • Directeur/eigenaar Sancho BV • Directeur/eigenaar Solar Benefits BV • Directeur a.i. Stichting Pensioenfonds General Electric • (onafhankelijk) Voorzitter Employee Consultation Board • Bestuursvoorzitter Stichting Pensioen Opleidingen • Lid raad van toezicht vastgoedfondsen Syntrus Achmea Dutch Retail Property Fund
B. Stegeman (tot 1-10-2021)	Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH)	• Voorzitter Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen • Huisarts, praktijkhoudend • Stichting Eerste Lijns Centrum Maarssenbroek (ELCM), voorzitter
P.V.H. Verhoef	Pensioenfonds Rail en OV	• Hoofd pensioenafdeling FNV • Bestuurslid Rail & OV
D. Versluis	Directeur bedrijfsvoering Pensioenfederatie	Geen
A. van Vliet	Pensioenfonds ABP	• Niet-uitvoerend bestuurslid van Stichting Pensioenfonds ABP • Bestuurslid APF Het Nederlandse pensioenfonds • Lid van Raad van Commissarissen woningcorporatie Havensteder • Lid van de financiële commissie van de vereniging Toezichthouders van Woningcorporaties
K. Yildirim	Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF)	• Directeur Shell Pensioenbureau Nederland BV • Uitvoerend Bestuurder Shell NL Pensioen Stichting • Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Regio Den Haag

PENSIOENFEDERATIE

Financieel jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

	<u>Pagina</u>
1. Balans per 31 december 2021 (na bestemming van het resultaat)	2
2. Rekening van baten en lasten over 2021	3
3. Algemene toelichting	4-5
4. Toelichting op de balans per 31 december 2021	6-8
5. Toelichting op de rekening van baten en lasten over 2021	9-11
6. Overige gegevens: a) resultaatbestemming	12
b) controleverklaring	12
7. Begroting 2022	13

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2021

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>Activa</u>		
<i>Vaste activa</i>		
<u>Materiële vaste activa</u>		
Inventaris en inrichting	€ 97.793	€ 120.189
Hard- en Software	35.149	58.984
Kantoorapparatuur	<u>460</u>	<u>1.904</u>
	€ 133.402	€ 181.077
<u>Financiële vaste activa</u>		
Lening /g	€ 100.000	0
<i>Vlottende activa</i>		
<u>Vorderingen</u>		
Belastingen	€ 3.391	€ 2.404
Nog te ontvangen bedragen	199.767	€ 178.341
Vooruitbetaalde kosten	<u>46.682</u>	<u>116.492</u>
	€ 249.840	€ 297.237
<u>Liquide middelen</u>	€ 6.638.509	€ 6.036.613
	<u>€ 7.121.751</u>	<u>€ 6.514.927</u>
 <u>Passiva</u>		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve	€ 6.545.743	€ 6.095.854
Bestemmingsreserve Imagocampagne	<u>0</u>	<u>63.448</u>
	€ 6.545.743	€ 6.159.302
<u>Kortlopende schulden</u>		
Belastingen en premie sociale verzek.	€ 91.093	€ 0
Personeelskosten	216.933	203.570
Te betalen kosten	<u>267.982</u>	<u>152.055</u>
	€ 576.008	€ 355.625
	<u>€ 7.121.751</u>	<u>€ 6.514.927</u>

2. REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

	Resultaat 2021	Begroting 2021	Resultaat 2020
<u>Baten</u>			
Contributies	€ 6.473.293	€ 6.422.962	€ 6.191.870
Interest en overige baten en lasten	-31.445	-6.000	-11.955
Sponsorgelden	84.750	55.000	29.500
Totale baten	€ 6.526.598	€ 6.471.962	€ 6.209.415
<u>Lasten</u>			
Europa / internationaal	€ 514.902	€ 522.000	€ 451.665
Gezicht naar de achterban	1.181.670	1.277.000	1.289.689
Gezicht naar buiten	1.347.753	1.435.000	1.233.369
Beleidsvorming / beleid beïnvloeding	1.552.095	1.590.000	1.778.079
Bestuurskosten	545.702	605.500	572.725
Facilitair	846.189	921.000	695.506
Diverse projecten	151.846	215.000	220.664
Totale lasten	€ 6.140.157	€ 6.565.500	€ 6.241.697
Totale baten	€ 6.526.598	€ 6.471.962	€ 6.209.415
Totale lasten	€ 6.140.157	€ 6.565.500	€ 6.241.697
<u>Resultaat</u>	€ 386.441	€ -93.538	€ -32.282
<u>Resultaatverdeling</u>			
Algemene reserve	€ 386.441		€ -32.282
	€ 386.441		€ -32.282

3. ALGEMENE TOELICHTING

3.1. Doel

De Pensioenfederatie verenigt, verbindt en vertegenwoordigt haar leden. Als vereniging behartigen we de belangen van vrijwel alle Nederlandse pensioenfondsen, acteren we op voor de leden relevante maatschappelijke ontwikkelingen en verbinden we de pensioenfondsen onderling en met stakeholders. Er zijn 178 aangesloten pensioenfondsen.

3.2. Oprichting

De vereniging is opgericht op 16 juni 2011.
De activiteiten zijn gestart per 1 januari 2012.

3.3 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

Algemeen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn gebaseerd op eigen grondslagen. Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. Afschrijving vindt plaats op basis van een volledig jaar, ongeacht het tijdstip van aanschaf.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdende met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdende met een voorziening voor oninbaarheid. Hierbij wordt op vorderingen, indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald op individuele beoordeling van de debiteuren.

Bestemmingsreserve Imagocampagne

De bestemmingsreserve Imagocampagne is door middel van een genomen bestuursbesluit op 22 maart 2021 vrijgevallen ten gunste van de Algemene reserve in het boekjaar.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Dit is een defined benefit-regeling.

Deze toegezegd-pensioenregeling is in de jaarrekening verwerkt als een toegezegde-bijdrageregeling. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. De risico's die niet door de verzekering zijn afgedekt (met name loonontwikkeling en prijsindexatie) komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de bijdragen van de leden, de derden-organisaties en de overige baten en de lasten over het jaar.

De afschrijvingen op de materiële vaste activa vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

De baten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

4. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Activa

Materiële vaste activa € 133.402 (2020: € 181.077)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Verkrijgings- prijs	Cumulatieve waardeverm. afschrijv.	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
<i>Inventaris en inrichting:</i>				
Stand per 1 januari	€ 683.575	€ 563.386		€ 120.189
Investerings 2021	0			
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2021		22.396		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 683.575	€ 585.782	€ 97.793	
<i>Hard- en Software:</i>				
Stand per 1 januari	€ 185.278	€ 126.294		€ 58.984
Investerings 2021	0			
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2021		23.835		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 185.278	€ 150.129	€ 35.149	
<i>Kantoorapparatuur:</i>				
Stand per 1 januari	€ 42.216	€ 40.312		€ 1.904
Investerings 2021				
Aanschafwaarde desinvesteringen				
Afschrijvingen 2021		1.444		
Afschrijvingen desinvesteringen				
Stand per 31 december	€ 42.216	€ 41.756	€ 460	
			€ 133.402	€ 181.077

Afschrijving vindt plaats op basis van een volledig jaar, ongeacht het tijdstip van aanschaf.

De afschrijvingen worden berekend op basis van de volgende normen:

Inventaris en inrichting:	10%
Hard- en Software:	20%
Kantoorapparatuur:	20%

Financiële vaste activa € 100.000 (2020: € 0)

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

Lening u/g Stichting Zelfregulering Pensioenfondsen

Per 1 januari 2021	€ 0	€ 0
bij: verstrekking lening	200.000	0
af: aflossing	-100.000	0
Per 31 december 2021	€ 100.000	€ 0

De lening dient te zijn afgelost op 1 mei 2025 (5 jaar). Afgesproken is om geen rente in rekening te brengen.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
<u>Belastingen € 3.391 (2020: € 2.404)</u>		
Omzetbelasting 4e kwartaal 2021	3.391	2.404
	<u>€ 3.391</u>	<u>€ 2.404</u>

Nog te ontvangen bedragen € 199.767 (2020: € 178.341)

Debiteuren	€ 18.973	€ 370
Interest	0	13
Depotbedragen	3.374	3.374
Nog door te belasten bedragen	0	78.650
Te vorderen gelden SZP	173.920	88.987
Nog te ontvangen ziekengeld	3.500	6.947
	<u>€ 199.767</u>	<u>€ 178.341</u>

Vooruitbetaalde kosten € 46.682 (2020: € 116.492)

Huisvestingskosten	€ 34.974	€ 0
Abonnementen reiskosten woon-werk	0	0
Personeelskosten	6.202	43.204
Kantoorkosten	0	0
Verzekeringskosten	0	262
Kosten Europa / internationaal	5.506	5.930
Automatiseringskosten	0	9.089
Compensatie transitievergoeding	0	58.007
Overige vooruitbetaalde kosten	0	0
	<u>€ 46.682</u>	<u>€ 116.492</u>

Liquide middelen € 6.638.509 (2020: € 6.036.613)

Kas	€ 96	€ 96
Rekening courant bank	119.240	142.014
Depositorekeningen	6.519.173	5.894.503
	<u>€ 6.638.509</u>	<u>€ 6.036.613</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Passiva

Eigen vermogen € 6.545.743 (2020: € 6.159.302)

	Algemene reserve	Reserve Gr.Onderh.	Reserve Imagocamp.	Totaal
Per 1 januari 2021	€ 6.095.854	€ 0	€ 63.448	€ 6.159.302
Resultaat 2021	386.441	0	0	386.441
Overboeking naar Algemene reserve	63.448	0	-63.448	0
Per 31 december 2021	<u>€ 6.545.743</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 6.545.743</u>

De Algemene reserve mag stijgen tot tweemaal de jaarbegroting van de bureaunkosten.

De bureaunkosten zijn de totale kosten voor personeelsinzet + de kosten facilitair.

Voor 2021 mag de Algemene reserve maximaal € 8.032.000 zijn.

Het maximum is dus nog niet bereikt.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
<u>Belastingen en premie sociale verzekeringen € 91.093 (2020: € 0)</u>		
Loonheffing december 2021	€ 91.093	€ 0
Omzetbelasting 4e kwartaal 2021	0	0
	<u>€ 91.093</u>	<u>€ 0</u>

<u>Personeelskosten € 216.933 (2020: € 203.570)</u>		
Vakantietoeslag	€ 115.020	€ 109.990
Vakantiedagen	100.780	92.635
Vooruitontvangen bedragen	1.133	945
Overig	0	0
	<u>€ 216.933</u>	<u>€ 203.570</u>

<u>Te betalen kosten € 267.982 (2020: € 152.055)</u>		
Crediteuren	€ 204.564	€ 72.873
Personeelskosten	4.550	53.975
Accountantskosten	15.000	11.467
Administratiekosten	5.801	6.357
Gezicht naar buiten	0	30
Gezicht naar de achterban	6.371	0
Congres	3.635	0
Diverse projecten	23.813	0
Themabijeenkomsten	0	5.142
Te betalen bankrente	1.163	0
Kantoorkosten / huisvestingskosten	3.085	2.211
	<u>€ 267.982</u>	<u>€ 152.055</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurcontract van een deel van de 24e etage van het gebouw WTC The Hague:

Vanaf 1 juli 2010 is een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van de 24e etage van het WTC The Hague. De looptijd hiervan is 10 jaar. SPO is hoofdhuurder en onderverhuurt een gedeelte van de etage aan de Pensioenfederatie.

Per 1 januari 2017 is de huurovereenkomst verlengd met 6,5 jaren en zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de hoogte van de huurlast. Dit betekent dat de huurovereenkomst nu loopt tot 31 december 2026. De jaarlast van de nieuwe huurverplichting bedraagt in 2021 € 138.676

Leaseauto: Leaseplan contract per 13-10-2017 voor 48 maanden, jaarlijkse leaseprijs € 8.686.

Het contract is per 1 februari 2022 stopgezet.

Waardeoverdracht pensioen: De Pensioenfederatie heeft zich in 2017 gecommitteerd om toekomstige waardeoverdrachten van het pensioen van al haar personeelsleden te financieren. Op het moment van opstellen van de jaarrekening zijn de hieruit voortvloeiende verplichtingen niet te kwantificeren en derhalve niet in de balans opgenomen. De omvang is afhankelijk van waar de waarden zijn opgebouwd, hoeveel medewerkers hun waarde overdragen, de omvang van de over te dragen waarden en de rentestand op het moment van waardeoverdracht.

5. TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

	Resultaat 2021	Begroting 2021	Resultaat 2020
<u>Baten</u>			
<u>Contributies € 6.473.293 (2020: € 6.191.870)</u>			
Contributie leden	€ 6.473.293	€ 6.422.962	€ 6.191.870
	<u>€ 6.473.293</u>	<u>€ 6.422.962</u>	<u>€ 6.191.870</u>
<u>Interest en overige baten en lasten € -31.445 (2020: € -11.955)</u>			
Interest	€ -35.945	€ -10.000	€ -13.070
Vergoedingen	1.500	4.000	1.115
Overige baten	3.000	0	0
	<u>€ -31.445</u>	<u>€ -6.000</u>	<u>€ -11.955</u>
<u>Sponsorgelden € 84.750 (2020: € 29.500)</u>			
Congres Pensioenfederatie	€ 84.750	€ 55.000	€ 29.500
	<u>€ 84.750</u>	<u>€ 55.000</u>	<u>€ 29.500</u>
<u>Lasten</u>			
<u>Europa / internationaal € 514.902 (2020: € 451.665)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 280.651	€ 291.000	€ 244.359
AEIP	36.000	31.500	31.249
PensionsEurope	124.317	122.500	122.479
Reis- en verblijfkosten lobby Europa	50.919	30.000	28.113
Huisvesting Brussel	20.515	20.000	20.071
Niet-Nederlandstalige publicaties (vertaalkosten)	0	5.000	2.801
Portefeuillehouder Europa	2.500	10.000	2.500
Buitenlandse reizen	0	12.000	93
	<u>€ 514.902</u>	<u>€ 522.000</u>	<u>€ 451.665</u>

	Resultaat 2021	Begroting 2021	Resultaat 2020
<u>Gezicht naar de achterban € 1.181.670 (2020: € 1.289.689)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 1.014.518	€ 1.054.500	€ 1.156.288
Themabijeenkomsten	65.865	100.000	66.588
Deskundigheidsbevordering VO	12.534	30.000	10.359
Pensioenlab	30.000	30.000	0
Publicaties (brochures en handleidingen 50%)	4.733	7.500	2.801
Jaarverslag	0	5.000	3.449
Communicatie door Pensioenfondsen	54.020	50.000	50.204
Ledenonderzoek	0	0	0
	<u>€ 1.181.670</u>	<u>€ 1.277.000</u>	<u>€ 1.289.689</u>

<u>Gezicht naar buiten € 1.347.753 (2020: € 1.233.369)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 334.348	€ 362.500	€ 316.058
Congres	115.673	75.000	54.827
Bijdrage Wijzer in geldzaken	350.000	350.000	350.000
Gastlessen MBO	34.564	25.000	21.523
Publicaties (brochures en handleidingen 50%)	4.733	7.500	2.801
Nieuwsbrief Stakeholders	12.113	30.000	17.998
Website optimalisaties	108	50.000	9.418
Inkoop media	177.751	200.000	151.833
Doelgroep communicatie/jongeren	184.952	200.000	191.247
Stakeholders onderzoek	0	0	51.474
Stakeholders bijeenkomsten	0	10.000	0
Ontwikkelen tools en animaties	133.511	125.000	66.190
	<u>€ 1.347.753</u>	<u>€ 1.435.000</u>	<u>€ 1.233.369</u>

<u>Beleidsvorming / beleid beïnvloeding € 1.552.095 (2020: € 1.778.079)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 1.520.459	€ 1.559.000	€ 1.748.846
Leerstoel Pensioenrecht	20.000	20.000	20.000
Diverse lidmaatschappen	11.636	11.000	9.233
	<u>€ 1.552.095</u>	<u>€ 1.590.000</u>	<u>€ 1.778.079</u>

<u>Bestuurskosten € 545.702 (2020: € 572.725)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 96.746	€ 119.000	€ 130.185
Kosten voorzitter	110.094	169.000	177.145
Vergaderkosten bestuur	308.806	267.500	239.353
Extra bestuurskosten	30.056	50.000	26.042
	<u>€ 545.702</u>	<u>€ 605.500</u>	<u>€ 572.725</u>

	Resultaat 2021	Begroting 2021	Resultaat 2020
<u>Facilitair € 846.189 (2020: € 695.506)</u>			
Kosten voor personeelsinzet	€ 262.499	€ 284.000	€ 132.255
Huisvestingskosten	226.329	230.000	207.740
Kantoorkosten	308.748	357.000	283.791
Inventariskosten	48.613	50.000	71.720
	<u>€ 846.189</u>	<u>€ 921.000</u>	<u>€ 695.506</u>
 <u>Diverse projecten € 151.846 (2020: € 220.664)</u>			
Diverse projecten	€ 29.727	€ 100.000	€ 147.410
IMVB Convenant	107.294	100.000	73.254
Klimaatakkoord	14.825	15.000	0
	<u>€ 151.846</u>	<u>€ 215.000</u>	<u>€ 220.664</u>

6. OVERIGE GEGEVENS

6 a) Resultaatbestemming

Het positieve saldo van baten en lasten over het boekjaar 2021 bedraagt € 386.441
Vooruitlopend op het besluit van de algemene ledenvergadering is het resultaat als volgt verwerkt
- ten gunste van de Algemene reserve € 386.441

6 b) Controleverklaring

Zie bijlage.

6 c) Gebeurtenissen na balansdatum.

De Pensioenfederatie is net als alle instellingen en bedrijven in 2020 en 2021 geconfronteerd met de impact en gevolgen van het Coronavirus (COVID-19). Deze gebeurtenis heeft geen invloed op de in de jaarrekening opgenomen balans en staat van baten en lasten.

t:

7. BEGROTING 2022

Baten

Contributies	€ 6.430.250
Interest en overige baten/lasten	-27.000
Sponsorgelden	<u>75.000</u>
Totale baten	€ 6.478.250

Lasten

Europa / internationaal	€ 525.810
Gezicht naar de achterban	1.330.475
Gezicht naar buiten	1.440.630
Beleidsvorming / beleid beïnvloeding	1.615.510
Bestuurskosten	591.150
Facilitair	959.530
Diverse projecten	<u>215.000</u>
Totale lasten	€ 6.678.105

Resultaat t.l.v. Algemene reserve	<u>€ -199.855</u>